Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gruodžio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — EEB ir Turkijos asociacijos susitarimas — Sprendimas Nr. 1/80 — 7 straipsnio pirma pastraipa — Valstybės narės teisėtai darbo rinkai priklausančio darbuotojo turko šeimos narių teisė gyventi šalyje — Sąlygos — Reikalavimo darbuotojui turkui priklausyti teisėtai darbo rinkai pirmuosius trejus šeimos nario gyvenimo šalyje metus nebuvimas“

Sujungtose bylose C-508/15 ir C-509/15

dėl 2015 m. liepos 9 d. *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2015 m. rugsėjo 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Sidika Ucar (C-508/15),

Recep Kilic (C-509/15)

prieš

Land Berlin

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— S. Ucar, atstovaujamos advokatų P. Meyer, C. Rosenkranz ir M. Wilken,

— *Land Berlin*, atstovaujamos M. Wehner,

— Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin ir T. Maxian Rusche,

susipažinęs su 2016 m. rugsėjo 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* * Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros, pridėto prie Susitarimo, kuriuo įsteigiama Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacija, kuris 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje buvo pasirašytas Turkijos Respublikos, EEB valstybių narių ir Bendrijos ir kuris Bendrijos vardu buvo sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (OL 217, 1964, p. 3685; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 10, toliau – Asociacijos susitarimas), 7 straipsnio pirmos pastraipos išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant Sidika Ucar (byla C-508/15) ir Recep Kilic (byla C-509/15) ginčus su *Land Berlin* (Berlyno federalinė žemė, Vokietija) dėl *Landesamt für Bürger- und Ordnungsangelegenheiten* (Federalinės žemės piliečių ir viešosios tvarkos reikalų tarnyba, Vokietija) *Ausländerbehörde Berlin* (Berlyno užsieniečių reikalų tarnyba, toliau – Užsieniečių reikalų tarnyba) sprendimo atmesti šių asmenų atitinkamus prašymus pratęsti jų leidimus gyventi Vokietijoje, o R. Kilic atveju – dėl Užsieniečių reikalų tarnybos sprendimo, kuriuo, be to, nurodoma išsiųsti jį iš šios valstybės narės teritorijos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Asociacijos susitarimas

3 Pagal Asociacijos susitarimo 2 straipsnio 1 dalį šio susitarimo tikslas – skatinti nuolatinį ir darnų susitariančiųjų šalių prekybinių ir ekonominių santykių stiprinimą, visiškai atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti greitesnį Turkijos ekonomikos vystymąsi, didinti Turkijos gyventojų užimtumo lygį ir gerinti jų gyvenimo sąlygas.

4 Šiuo požiūriu Asociacijos susitarime numatytas parengiamasis laikotarpis, kuriuo Turkijos Respublika, padedama Bendrijos, stiprins savo ekonomiką (3 straipsnis), pereinamasis laikotarpis, kuriuo užtikrinamas laipsniškas muitų sąjungos sukūrimas ir ekonominės politikos suvienodinimas (4 straipsnis), ir baigiamasis laikotarpis, pagrįstas muitų sąjunga ir reiškiantis stiprėjantį Susitariančiųjų Šalių ekonominės politikos derinimą (5 straipsnis).

5 Asociacijos susitarimo II antraštinės dalies „Pereinamojo laikotarpio įgyvendinimas“ 12 straipsnyje numatyta:

„Siekdamos laipsniškai tarpusavyje įgyvendinti laisvą asmenų judėjimą, Susitariančiosios Šalys susitaria remtis [SESV 45, 46 ir 47] straipsniais.“ (Neoficialus vertimas)

Papildomas protokolas

6 Pagal Papildomo protokolo, kuris buvo pasirašytas 1970 m. lapkričio 23 d. Briuselyje ir Bendrijos vardu sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72 (OL L 293, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 41, toliau – Papildomas protokolas), 1 straipsnį jame nustatytos pereinamojo laikotarpio, numatyto Asociacijos susitarimo 4 straipsnyje, sąlygos, priemonės ir laipsniškumas.

7 Papildomo protokolo 62 straipsnyje nurodyta, kad papildomas protokolas yra sutarties sudėtinė dalis.

8 Papildomo protokolo II antraštinė dalis pavadinta „Asmenų ir paslaugų judėjimas“, o jos I skyrius skirtas darbuotojams.

9 Papildomo protokolo I skyriuje esančiame 36 straipsnyje numatyta, kad laisvas darbuotojų judėjimas tarp Bendrijos valstybių narių ir Turkijos bus laipsniškai įgyvendintas per laikotarpį nuo dvyliktųjų metų pabaigos ir dvidešimt antrųjų metų po šio susitarimo įsigaliojimo pagal Asociacijos susitarimo 12 straipsnyje nustatytus principus ir kad Asociacijos taryba nuspręs, kokias tam reikia nustatyti taisykles.

Sprendimas Nr. 1/80

10 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos taryba priėmė Sprendimą Nr. 1/80. Šio sprendimo 6, 7 ir 14 straipsniai įtvirtinti II skyriaus „Socialinės nuostatos“ 1 skirsnyje, apimančiame klausimus, susijusius su įdarbinimu ir laisvu darbuotojų judėjimu.

11 Minėto sprendimo 6 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Išskyrus atvejus, numatytus 7 straipsnyje, susijusiame su darbuotojo šeimos narių teise laisvai įsidarbinti, darbuotojas turkas, teisėtai esantis valstybės narės darbo rinkoje, turi teisę:

— teisėtai išdirbęs vienus metus, prašyti šioje valstybėje narėje atnaujinti leidimą dirbti pas tą patį darbdavį, jei pastarasis turi laisvą darbo vietą;

— teisėtai išdirbęs trejus metus, išskyrus atvejus, kai Bendrijos valstybių narių darbuotojams yra teikiama pirmenybė, šioje valstybėje narėje priimti kitą jo pasirinkto darbdavio pasiūlymą įsidarbinti pagal tą pačią profesiją, pateiktą įprastomis sąlygomis ir įregistruotą šios valstybės narės įdarbinimo įstaigose;

— teisėtai išdirbęs ketverius metus, šioje valstybėje narėje laisvai dirbti bet kurį pasirinktą samdomą darbą.“

12 To paties sprendimo 7 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Teisėtai valstybės narės darbo rinkoje esančio darbuotojo Turkijos piliečio šeimos nariai, kuriems buvo suteikta teisė atvykti pas jį, turi teisę:

— išskyrus atvejus, kai pirmenybė teikiama Bendrijos valstybių narių darbuotojams, priimti bet kokį pasiūlymą įsidarbinti, jeigu jie bent trejus metus teisėtai gyveno šioje valstybėje narėje;

— laisvai dirbti bet kokį pasirinktą samdomą darbą, jei jie bent penkerius metus teisėtai gyvena šioje valstybėje narėje.“

13 Sprendimo Nr. 1/80 14 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šio skirsnio nuostatos taikomos atsižvelgiant į apribojimus, pateisinamus viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir sveikatos sumetimais.“

Vokietijos teisės aktai

14 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-509/15 matyti, kad leidimo gyventi Vokietijos teritorijoje išdavimas 1997 m. gegužės mėn. ir jo galiojimo pratęsimas 1999 m. balandžio mėn. buvo reglamentuojami, pirma, 1990 m. liepos 9 d. *Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet* (Įstatymas dėl užsienio piliečių atvykimo ir gyvenimo

Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijoje) (*BGBl.* 1990 I, p. 1354, toliau – *AuslG*), (1997 m. spalio 29 d. redakcija (*BGBl.* 1997 I, p. 2584)) ir, antra, *Verordnung zur Durchführung des Ausländergesetzes* (Nutarimas dėl *AuslG* įgyvendinimo).

15 1997 m. spalio 29 d. redakcijos *AuslG* 7 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta:

„Leidimas gyventi šalyje paprastai neišduodamas, jei:

<…>

2) užsienietis negali pragyventi <…> iš savo profesinės veiklos, iš nuosavo turto ar kitų nuosavų išteklių <…>.“

16 1997 m. spalio 29 d. redakcijos *AuslG* 17 straipsnyje „Užsieniečių šeimos susijungimas“ buvo nustatyta:

„(1) Užsieniečio šeimos nariui užsieniečiui gali būti išduodamas ir pratęsiamas leidimas gyventi šalyje siekiant užtikrinti pagal [Vokietijos *Grundgesetz* (Pagrindinis įstatymas)] 6 straipsnį suteikiamą santuokos ir šeimos apsaugą, skirtą šeimos gyvenimui su užsieniečiu Vokietijos teritorijoje sukurti ir išsaugoti.

(2) Leidimas gyventi šalyje 1 dalyje nurodytu tikslu gali būti išduodamas tik tuo atveju, jei:

1) užsienietis turi leidimą gyventi šalyje arba gyvenimo šalyje teisę;

2) turi deramą būstą ir

3) šeimos nario pragyvenimo šaltinis yra užtikrinamas iš užsieniečio profesinės veiklos, iš nuosavo turto ar kitų nuosavų išteklių; siekiant išvengti didelių sunkumų leidimas gyventi šalyje gali būti išduotas tuomet, jei šeimos pragyvenimo šaltinis taip pat užtikrinamas iš šeimos nario, kuris Vokietijos teritorijoje gyvena teisėtai arba yra toleruojamas, profesinės veiklos arba iš šeimą išlaikančio šeimos nario gaunamų lėšų.“

17 Pagal 1997 m. spalio 29 d. redakcijos *AuslG* 96 straipsnio 4 dalį Turkijos piliečiams iki 16 metų amžiaus <…>, kurie iki 1997 m. sausio 15 d. buvo atleisti nuo reikalavimo turėti leidimą gyventi šalyje ir kurie teisėtai gyvena Vokietijos teritorijoje, išduodamas leidimas gyventi šalyje pagal 17 straipsnio 1 dalį, nukrypstant nuo 17 straipsnio 2 dalies 2 punkto ir 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų.

18 Pagal Nutarimo dėl *AuslG* įgyvendinimo 28 straipsnio 4 dalį Turkijos piliečiams iki 16 metų amžiaus, kurie turi nacionalinį pasą arba pasui prilyginamą vaiko tapatybę patvirtinantį dokumentą, iki 1998 m. birželio 30 d. pagal įstatymų nuostatas *ex officio* išduodamas leidimas gyventi šalyje, jeigu jiems buvo leista atvykti į šalį, jei nuo tada jie teisėtai gyvena Vokietijos teritorijoje, jei bent vienas iš tėvų turi leidimą gyventi šalyje ir jei buvo įvykdyta pranešimo ar registracijos pareiga.

19 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-508/15 matyti, kad leidimo gyventi šalyje išdavimas 2001 m. lapkričio mėn. ir 2002 ir 2004 m. pateiktų prašymų pratęsti tokio leidimo galiojimą buvo reglamentuojami *AuslG*, iš dalies pakeisto 2001 m. vasario 16 d. įstatymu (*BGB1.* 2001 I, p. 266) ir 2002 m. sausio 9 d. įstatymu (*BGBI.* 2002 I, p. 361), nuostatomis. Iš dalies pakeisto *AuslG* 18 straipsnyje „Sutuoktinių susijungimas“ nustatyta:

„(1) Užsieniečio sutuoktiniui suteikiamas leidimas gyventi šalyje pagal 17 straipsnį, jei užsienietis:

<…>

3) turi leidimą gyventi šalyje, santuoka buvo sudaryta dar prieš atvykstant užsieniečiui ir apie ją buvo pranešta pirmą kartą prašant suteikti leidimą gyventi šalyje <…>

<…>

(2) Leidimas gyventi šalyje gali būti išduotas nukrypstant nuo 1 dalies 3 punkto.“

20 Galiausiai iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, kiek tai susiję su ginčais pagrindinėse bylose, nacionalinės nuostatos, reglamentuojančios leidimo gyventi šalyje pratęsimą 2006 m., leidimo gyventi šalyje suteikimą pagal Asociacijos susitarimą ir išsiuntimą, buvo įtvirtintos 2004 m. liepos 30 d. *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Užsieniečių apsigyvenimo, įsidarbinimo ir integracijos federalinėje teritorijoje įstatymas) (*BGBl.* 2004 I, p. 1950) ir to paties įstatymo 2008 m. vasario 25 d. paskelbtoje redakcijoje (*BGBl.* 2008 I, p. 162) (toliau – *AufenthG*).

21 *AufenthG* 4 straipsnio 5 dalyje buvo nustatyta:

„Užsienietis, kuris pagal [Asociacijos susitarimą] turi teisę gyventi šalyje, privalo įrodyti šios teisės buvimą – kaip įrodymą pateikti turimą leidimą laikinai gyventi šalyje, jeigu neturi nei leidimo nuolat gyventi šalyje, nei leidimo nuolat gyventi ES. Leidimas laikinai gyventi šalyje išduodamas pateikus prašymą.“

22 *AufenthG* 5 straipsnis „Bendrosios leidimo išdavimo sąlygos“ buvo suformuluotas taip:

„(1) Leidimas gyventi šalyje paprastai išduodamas su sąlyga, kad:

1) užtikrintos pragyventi reikalingos lėšos;

<…>“

23 *AufenthG* 8 straipsnyje „Leidimo gyventi šalyje pratęsimas“ buvo numatyta:

„(1) Pratęsiant leidimą gyventi šalyje taikomi tie patys reikalavimai kaip ir jį išduodant.

<…>“

24 *AufenthG* 11 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Užsienietis, kuris buvo išsiųstas, grąžintas arba priverstinai išsiųstas, neturi teisės vėl atvykti į Vokietijos teritoriją ir joje apsigyventi. Jam negali būti išduodamas leidimas gyventi šalyje, net jeigu tenkinamos šiame įstatyme numatytos sąlygos <…>“

25 *AufenthG* 27 straipsnyje, susijusiame su šeimos susijungimo principu, buvo nustatyta:

„(1) Siekiant apsaugoti santuoką ir šeimą pagal [*Grundgesetz* (Pagrindinis įstatymas)] 6 straipsnį, leidimas gyventi šalyje šeimos nariams užsieniečiams gali būti išduodamas ir pratęsiamas, kad būtų sukurtas ir išsaugotas šeimos gyvenimas Vokietijos teritorijoje (šeimos susijungimas).

<…>“

26 *AufenthG* 30 straipsnyje „Sutuoktinių susijungimas“ buvo numatyta:

„(1) Leidimas gyventi šalyje turi būti išduodamas užsieniečio sutuoktiniui, jeigu užsienietis:

1) turi leidimą nuolat gyventi šalyje.

<…>“

27 *AufenthG* 53 straipsnyje nustatyta:

„Užsienietis gali būti išsiųstas iš šalies, jeigu:

1) įsiteisėjusiu nuosprendžiu už vieną ar daugiau tyčinių nusikaltimų jam buvo skirta ne mažesnė kaip trejų metų laisvės atėmimo bausmė arba nepilnamečiams taikoma laisvės atėmimo bausmė, arba per penkerių metų laikotarpį įsiteisėjusiais nuosprendžiais už tyčinius nusikaltimus buvo paskirtos laisvės atėmimo bausmės ar nepilnamečiams taikomos laisvės atėmimo bausmės, kurių bendra trukmė – ne mažiau kaip treji metai, arba paskutiniu įsiteisėjusiu apkaltinamuoju nuosprendžiu jam buvo pritaikytos papildomos poveikio priemonės;

2) už tyčinį narkotinių medžiagų įstatymo <…> pažeidimą nepilnamečiams jam buvo skirta ne mažesnė nei dvejų metų laisvės atėmimo bausmė arba įsiteisėjusiu apkaltinamuoju nuosprendžiu skirta laisvės atėmimo bausmė neatidedant bausmės vykdymo <…>“

28 *AufenthG* 55 straipsnyje buvo nustatyta:

„(1) Užsienietis gali būti išsiųstas iš šalies, jeigu jo gyvenimas šalyje kelia pavojų viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui arba kitiems svarbiausiems Vokietijos Federacinės Respublikos interesams.

(2) Užsienietis pirmiausia gali būti išsiųstas iš šalies pagal 1 dalį, jeigu:

<…>

2) padarė įstatymų, sprendimų arba teisminių ar administracinių priemonių pažeidimą, kuris nėra vienkartinis arba nereikšmingas <…>“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-508/15

29 S. Ucar yra Turkijos pilietė, 1977 m. ištekėjusi už Ö. Ucar, taip pat Turkijos piliečio. Sutuoktiniai gyveno Turkijoje. 1978–1986 m. jų santuokoje gimė keturi vaikai. 1991 m. santuoka buvo nutraukta.

30 Dar tais pačiais metais Ö. Ucar vedė Vokietijos pilietę, su kuria nuo to laiko gyveno Vokietijoje. 1996 m. šios valstybės narės valdžios institucijos išdavė Ö. Ucar leidimą nuolat gyventi šalyje. 1999 m. santuoka buvo nutraukta.

31 2000 m. rugsėjo mėn. S. Ucar ir Ö. Ucar vėl susituokė. 2001 m. lapkričio mėn. kartu su jauniausiuoju vaiku S. Ucar atvyko į Vokietijos teritoriją turėdama vizą, leidžiančią šeimai susijungti su sutuoktiniu. 2001 m. lapkričio 27 d. Užsieniečių reikalų tarnyba išdavė S. Ucar iki 2002 m. lapkričio 26 d. galiojusį sutuoktiniams išduodamą leidimą gyventi šalyje. Tuo metu nuo 2000 m. gegužės mėn. Ö. Ucar dirbo kepėju. 2001 m. pabaigoje Ö. Ucar nutraukė šiuos darbo santykius ir 2002 m. pradžioje pradėjo dirbti savarankiškai.

32 Teikdama prašymą pratęsti leidimą gyventi šalyje S. Ucar kaip pragyvenimo lėšų įrodymą pateikė sutuoktinio pajamas iš profesinės veiklos. Iš pradžių 2002 m. lapkričio 28 d. S. Ucar leidimas gyventi šalyje buvo pratęstas dvejiems metams, paskui 2004 m. lapkričio 29 d. jis vėl buvo pratęstas iki 2006 m. lapkričio 28 d., abiem atvejais kaip įrodymas buvo pateiktos sutuoktinio pajamos iš profesinės veiklos. 2005 m. spalio mėn. Ö. Ucar nutraukė savarankišką veiklą ir nuo 2005 m. lapkričio 1 d. iki 2011 m. gruodžio mėn. nepertraukiamai vėl dirbo samdomą kepėjo darbą.

33 2006 m. lapkričio 21 d. Užsieniečių reikalų tarnyba išdavė S. Ucar leidimą gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu, atsižvelgusi į tai, kad jos sutuoktinis nuo 2005 m. lapkričio mėn. vėl pradėjo dirbti samdomą darbą. Šis leidimas gyventi šalyje vėliau buvo pratęstas kelis kartus, paskutinį kartą – iki 2013 m. gruodžio 12 d.

34 2013 m. rugpjūčio 16 d. S. Ucar paprašė išduoti leidimą gyventi šalyje ir, remdamasi *AufenthG* 4 straipsnio 5 dalimi, nurodė teisę gyventi šalyje turinti pagal Asociacijos susitarimą. Grįsdama prašymą ji teigė, kad įvykdytos Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos sąlygos, atsižvelgiant į tai, kad jos sutuoktinis nuo 2005 m. lapkričio mėn. nepertraukiamai dirbo samdomą darbą.

35 2014 m. gegužės 6 d. sprendimu Užsieniečių reikalų tarnyba atsisakė dar kartą pratęsti S. Ucar kaip sutuoktinei išduodamą leidimą gyventi šalyje, motyvuodama tuo, kad neužtikrintos S. Ucar pragyvenimo lėšos. Be to, tvirtindama, kad S. Ucar neįgijo teisės gyventi šalyje pagal Asociacijos susitarimą, Užsieniečių reikalų tarnyba atsisakė jai išduoti leidimą gyventi šalyje pagal *AufenthG* 4 straipsnio 5 dalį, siejamą su Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirma pastraipa.

36 Užsieniečių reikalų tarnybos teigimu, tam, kad būtų galima įgyti teisę gyventi šalyje pagal šias nuostatas, reikalaujama, pirma, kad šeimos susijungimui tarpininkaujantis šeimos narys jau pirmą kartą išduodant leidimą gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu teisėtai dirbtų šalyje, ir, antra, kad šis darbas pagal darbo sutartį truktų trejus metus po leidimo gyventi šalyje išdavimo. Todėl nepakanka to, kad teisių turėtojas vėliau įgyja samdomo darbuotojo statusą ir išsaugo jį trejus metus. Galiausiai Užsieniečių reikalų tarnyba nusprendė, kad leidimo gyventi šalyje pratęsimas negali būti prilygintas leidimui atvykti pas darbuotoją, kaip tai suprantama pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą, nes S. Ucar atvykstant į Vokietijos teritoriją 2001 m. jai jau buvo suteiktas leidimas atvykti pas savo sutuoktinį darbuotoją turką.

37 Dėl 2014 m. gegužės 6 d. Užsieniečių reikalų tarnybos sprendimo S. Ucar pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija).

38 Nagrinėjant minėtą skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kokia yra Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos apimtis.

39 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad pagrindinės sąlygos yra įvykdytos ir tuo atveju, jei prieš tai, kai šeimos narys trejus metus teisėtai gyveno pas teisėtai darbo rinkai priklausantį darbuotoją turką, pagrindinis teisių turėtojas buvo pasitraukęs iš valstybės narės teisėtos darbo rinkos po to, kai pagal šią nuostatą šeimos nariui buvo suteikta teisė pas jį atvykti?

2. Ar Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad leidimo gyventi šalyje pratęsimas turi būti laikomas šioje nuostatoje numatytu leidimu šeimos nariui prisijungti prie teisėtai darbo rinkai priklausančio darbuotojo turko, jei atitinkamas šeimos narys nuo to

laiko, kai jam pagal šią nuostatą buvo suteiktas leidimas susijungti, nepertraukiamai gyvena su darbuotoju turku, tačiau šis, laikinai pasitraukęs iš valstybės narės teisėtos darbo rinkos, vėl jai priklauso tik leidimo gyventi šalyje pratęsimo momentu?“

Byla C-509/15

40 R. Kilic yra Turkijos pilietis, gimęs 1993 m. lapkričio 11 d. Turkijoje per jo tėvų, Turkijos piliečių, kurie tuomet jau gyveno Vokietijoje, atostogas. 1994 m. balandžio 16 d. jis atvyko į Vokietiją. Tuo metu jo tėvas ilgiau nei vienus metus buvo bedarbis. Jo motina, kuri viena jį augino po sutuoktinių apsigyvenimo skyrium nuo 1996 m. gegužės mėn. iki jam sukako 14 metų, taip pat nedirbo. Po to, kai 1997 m. sausio mėn. visiems iki 16 metų amžiaus Turkijos piliečiams buvo nustatyta pareiga turėti leidimą gyventi šalyje, 1997 m. gegužės 5 d. R. Kilic buvo išduotas iki 1999 m. gegužės 5 d. galiojantis leidimas gyventi šalyje. 1998 m. birželio 30 d. jo motina pradėjo dirbti pagal darbo sutartį ir dirbo beveik nepertraukiamai iki 2003 m. balandžio mėn., paskui kelerius metus nedirbo dėl motinystės ir vaiko priežiūros atostogų.

41 1999 m. balandžio 23 d. Užsieniečių reikalų tarnyba R. Kilic leidimą gyventi šalyje pratęsė vieniems metams. Pažymėtina, kad šiuo tikslu buvo pristatyta motinos darbdavio išduota pažyma. Vis dėlto Vokietijos institucijos tarnyba nurodė, kad motina gauna socialinę paramą, bet tai, atsižvelgiant į tuomet galiojančius teisės aktus, netrukdė pratęsti R. Kilic leidimo gyventi šalyje. Šis leidimas gyventi šalyje vėliau buvo pratęstas kelis kartus terminuotam laikotarpiui iki 2011 m. lapkričio 10 d. Nuo tada R. Kilic turėjo laikinas pažymas.

42 R. Kilic ne vieną kartą buvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Paskutinį kartą 2013 m. birželio 11 d. *Amtsgericht Tiergarten* (Tiergarten apylinkės teismas, Vokietija) nuosprendžiu jis buvo nuteistas nepilnamečiams taikoma trejų metų ir trijų mėnesių laisvės atėmimo bausme už prekybą narkotinėmis medžiagomis veikiant organizuotoje grupėje. Priimant nuosprendį taip pat buvo atsižvelgta į daugelį ankstesnių teistumų, be kita ko, už kūno sužalojimą, grasinimus, grupės asmenų padarytą turto prievartavimą, persekiojimą ir žalą turtui.

43 Prieš įkalinimą R. Kilic lankė mokyklą chaotiškai, tačiau 2011 m. birželio 17 d. kalėjime jis vis dėlto gavo papildomo vidurinio mokslo baigimo pažymėjimą.

44 2014 m. liepos 24 d. sprendimu Užsieniečių reikalų tarnyba, pirma, atmetė R. Kilic prašymą pratęsti leidimą gyventi šalyje ir, antra, vadovaudamasi *AufenthG* 53 straipsnio 1 ir 2 punktais ir 55 straipsniu, nurodė išsiųsti jį iš Vokietijos teritorijos.

45 Užsieniečių reikalų tarnybos teigimu, R. Kilic netaikoma su apsigyvenimu šalyje susijusi apsauga pagal Asociacijos susitarimą. Iš tiesų jis neįgijo jokios teisės pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnį, nes pirmuosius trejus metus po R. Kilic atvykimo į Vokietijos teritoriją jo tėvai nepriklausė teisėtai darbo rinkai.

46 Be to, tvirtindama, kad, pirma, atsižvelgiant į pasikartojančius suinteresuotojo asmens jau padarytus sunkius nusikaltimus, kilo grėsmė, kad ateityje R. Kilic taip pat darys kitus pažeidimus, ir, antra, dėl to atsirado rimtas pavojus svarbiems visuomenės interesams, Užsieniečių reikalų tarnyba nusprendė, jog dėl rimtų visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos priežasčių reikia išsiųsti R. Kilic iš šalies. Šios tarnybos manymu, įvertinus faktines ir teisines aplinkybes pateisinama tokia priemonė, nes viešasis interesas, susijęs su tokia priemone, aiškiai nusveria ribotus asmeninius R. Kilic ryšius su Vokietijos Federacine Respublika ir jo interesą toliau gyventi šioje valstybėje narėje.

47 2014 m. rugsėjo 1 d. R. Kilic, kuris 2015 m. gegužės 27 d. buvo paleistas į laisvę, apskundė 2014 m. liepos 24 d. Užsieniečių reikalų tarnybos sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; skunde jis teigė, kad įgijo teisę gyventi šalyje pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnį, nes nuo

1998 m. birželio 30 d. jo motina daugiau nei trejus metus priklausė teisėtai darbo rinkai. R. Kilic teigimu, tame sprendime bendrai palyginus esamus interesus nebuvo pakankamai atsižvelgta į jam pagal Sprendimo Nr. 1/80 14 straipsnį taikomą apsaugą nuo išsiuntimo iš šalies.

48 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar leidimu šeimai susijungti, kaip tai suprantama pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnį, gali būti laikoma tai, kad po to, kai šeimos nariui buvo leista prisijungti prie pagrindinių teisių turėtojų, kurie nepriklausė darbo rinkai, leidimo gyventi šalyje galiojimas tam šeimos nariui pratęsiamas tuo momentu, kai pagrindinis teisių turėtojas, su kuriuo šeimos narys teisėtai gyvena, tampa darbuotoju?“

49 2015 m. spalio 27 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-508/15 ir C-509/15 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

50 Šios sujungtos bylos susijusios su dviem Turkijos piliečiais S. Ucar ir R. Kilic, kurie kaip Turkijos piliečio, teisėtai gyvenančio Vokietijoje, šeimos nariai, t. y. atitinkamai kaip sutuoktinė ir kaip sūnus, atvyko į šią valstybę narę, kur teisėtai gyveno dešimt metų, ir kuriems Vokietijos institucijos atsisakė pratęsti jų leidimus gyventi šalyje.

51 Visų pirma primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, vykdant SESV 267 straipsnyje įtvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą, Teisingumo Teismas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris jam leistų išspręsti jo nagrinėjamą bylą, ir tokiu atveju Teisingumo Teismui prireikus gali tekti performuluoti jam pateiktą klausimą (2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-157/10, EU:C:2011:813, 18 punktas).

52 Nagrinėjamu atveju atsižvelgiant į abiejose pagrindinėse bylose susiklosčiusias faktines aplinkybes atrodo, kad byloje C-508/15 pateiktas pirmasis prejudicinis klausimas yra reikšmingas ir bylai C-509/15, todėl tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui būtų pateiktas naudingas atsakymas, kuris jam leistų išspręsti jo nagrinėjamą pastarąją bylą, pirmąjį klausimą byloje C-508/15 reikia nagrinėti atsižvelgiant į abiejose pagrindinėse bylose susiklosčiusias faktines aplinkybes.

Dėl pirmojo klausimo byloje C-508/15

53 Pirmuoju klausimu byloje C-508/15 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad pagal šią nuostatą teisė gyventi priimančiojoje valstybėje narėje suteikiama darbuotojo turko šeimos nariui, kuriam šeimos susijungimo tikslu buvo suteiktas leidimas atvykti į šią valstybę narę ir kuris atvykęs į šios valstybės narės teritoriją kartu gyveno su tuo darbuotoju turku, jeigu trejų metų laikotarpis, kuriuo pastarasis darbuotojas priklausė teisėtai darbo rinkai, ėjo ne iškart po atitinkamo šeimos nario atvykimo į atitinkamą priimančiąją valstybę narę, o vėliau.

54 Visų pirma reikia priminti, kad Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos nuostatose aiškiai, tiksliai ir be išlygų įtvirtinta valstybės narės teisėtai darbo rinkai priklausančio darbuotojo turko šeimos narių, kuriems buvo suteiktas leidimas atvykti pas jį, išskyrus atvejus, kai pirmenybė teikiama valstybių narių darbuotojams, teisė priimti bet kokį pasiūlymą įsidarbinti, po to, kai jie bent trejus metus teisėtai

gyveno šioje valstybėje narėje (pirma įtrauka), taip pat teisė laisvai dirbti bet kurį pasirinktą samdomą darbą valstybėje narėje, kurios teritorijoje jie bent penkerius metus teisėtai gyvena (antra įtrauka) (1997 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Kadiman*, C-351/95, EU:C:1997:205, 27 punktas).

55 Pagal šią nuostatą darbuotojo turko šeimos nariai, atitinkantys joje nustatytas sąlygas, turi savarankišką teisę įsidarbinti priimančiojoje valstybėje narėje. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas daug kartų yra nusprendęs, kad, remiantis minėto 7 straipsnio pirma pastraipa, darbuotojo turko šeimos nariams atitinkamoje valstybėje narėje suteikiamos su teise įsidarbinti ir teise dirbti samdomą darbą susijusios teisės būtinai apima iš jų kildinamą suinteresuotojo asmens teisę apsigyventi, antraip teisė įsidarbinti ir teisė dirbti samdomą darbą taptų neveiksmingos (2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Dülger*, C-451/11, EU:C:2012:504, 28 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

56 Iš šios nuostatos teksto matyti, kad nustatytos trys šioje nuostatoje numatytų teisių įgijimo kumuliacinės sąlygos, t. y. kad atitinkamas asmuo būtų priimančiosios valstybės narės darbo rinkoje jau teisėtai dirbančio darbuotojo turko šeimos narys, kad šios valstybės kompetentingos valdžios institucijos būtų leidusios šiam asmeniui atvykti pas minėtą darbuotoją ir kad šis asmuo bent trejus ar penkerius metus teisėtai būtų gyvenęs šioje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Dülger*, C-451/11, EU:C:2012:504, 29 punktą).

57 Pirmiausia, kiek tai susiję su sąlyga dėl darbuotojo turko priklausymo priimančiosios valstybės narės teisėtai darbo rinkai, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad ši sąlyga susijusi su sąvoka „priklausymas valstybės narės teisėtai darbo rinkai“, kurios apimtis atitinka Sprendimo Nr. 1/80 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos sąvokos apimtį, t. y. sąvoka suprantama kaip apibūdinanti visus darbuotojus, kurie laikėsi priimančiojoje valstybėje narėje galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų, todėl turi teisę užsiimti profesine veikla jos teritorijoje (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Altun*, C-337/07, EU:C:2008:744, 22, 23 ir 28 punktus).

58 Be to, kiek tai susiję su sąlyga, nustatančia, kad atitinkamas šeimos narys turi būti gavęs leidimą atvykti pas darbuotoją turką, Teisingumo Teismas yra aiškiai nurodęs, kad šia sąlyga siekiama, kad Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirma pastraipa nebūtų taikoma darbuotojo turko šeimos nariams, kurie atvyko į priimančiosios valstybės narės teritoriją ir gyvena joje pažeisdami šios valstybės teisės aktus (šiuo klausimu žr. 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Cetinkaya*, C-467/02, EU:C:2004:708, 23 punktą).

59 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad ši nuostata taikytina Turkijos piliečio, kuriam, kaip teisėtai dirbančio arba dirbusio priimančiojoje valstybėje narėje darbuotojo turko šeimos nariui, buvo leista atvykti pas minėtą darbuotoją dėl šeimos susijungimo priežasčių arba kuris yra gimęs ir visada gyveno šioje valstybėje, situacijai (2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Derin*, C-325/05, EU:C:2007:442, 48 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

60 Galiausiai dėl gyvenimo sąlygos Teisingumo Teismo yra nusprendęs, kad Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos pirmoje įtraukoje numatyta darbuotojo turko šeimos nario pareiga bent trejus metus nepertraukiamai gyventi kartu su darbuotoju turku (žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Altun*, C-337/07, EU:C:2008:744, 30 punktas).

61 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog pagal šią nuostatą reikalaujama, kad šeimos susijungimas, pateisinęs darbuotojo turko šeimos nario atvykimą į priimančiosios valstybės narės teritoriją, tęstųsi tam tikrą laiką faktiškai gyvenant kartu su šiuo darbuotoju ir tai truktų, kol pats suinteresuotasis asmuo atitiktų sąlygas, pagal kurias galėtų įsidarbinti šioje valstybėje (žr., be kita ko, 2000 m. kovo 16 d. Sprendimo *Ergat*, C-329/97, EU:C:2000:133, 36 punktą).

62 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pabrėžė, jog tam, kad darbuotojo turko šeimos narys įgytų Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmoje pastraipoje numatytą teisę įsidarbinti priimančiojoje valstybėje narėje, turi būti įvykdyta sąlyga, kad minėtas darbuotojas turkas priklausytų teisėtai darbo rinkai bent trejus bendro gyvenimo metus (2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Altun*, C-337/07, EU:C:2008:744, 37 punktas).

63 Nagrinėjamu atveju aišku, kad ir S. Ucar, ir R. Kilic buvo gavę leidimus atvykti pas atitinkamus šeimos narius, kurie visi yra Turkijos piliečiai, į priimančiąją valstybę narę ir kad jie visada gyveno kartu, t. y. atitinkamai S. Ucar gyveno su savo sutuoktiniu, o R. Kilic – su savo motina.

64 Taip pat aišku, kad S. Ucar sutuoktinis ir R. Kilic motina nepertraukiamai trejus metus dirbo samdomą darbą, kuris jų šeimos nariams Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatytas teises suteikia ne iškart po pareiškėjų pagrindinėse bylose atvykimo į priimančiosios valstybės narės teritoriją, o vėliau.

65 Taigi reikia nustatyti, ar tam, kad būtų galima įgyti teisę gyventi šalyje pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą, sąlyga dėl atitinkamo darbuotojo turko priklausymo teisėtai darbo rinkai privalomai turi būti įvykdyta tiek atitinkamo šeimos nario atvykimo į priimančiąją valstybę narę momentu, tiek per trejų ar penkerių metų laikotarpį, einantį iškart po šio momento, kaip teigė Užsieniečių reikalų tarnyba ir nurodė Vokietijos vyriausybė.

66 Svarbu pabrėžti, pirma, jog tokia sąlyga nėra aiškiai numatyta Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmoje pastraipoje.

67 Antra, Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą reikia aiškinti atsižvelgiant į šia nuostata siekiamą tikslą ir joje įtvirtintą sistemą.

68 Šiuo aspektu reikia priminti, kad Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta laipsniško teisių įgijimo sistema siekiama dvigubo tikslo. Pirma, iki pirminio trejų metų laikotarpio pabaigos minėta nuostata leidžiama kartu su darbuotoju migrantu gyventi jo šeimos nariams, taip siekiant palengvinti, leidžiant šeimai susijungti, darbuotojo turko, kuris jau teisėtai integravosi priimančiojoje valstybėje narėje, darbą ir gyvenimą. Antra, ta pačia nuostata suteikiant galimybę teisėtai trejus metus priimančiojoje valstybėje narėje pragyvenusiam atitinkamam šeimos nariui pačiam įsidarbinti darbo rinkoje siekiama sustiprinti tęstinę darbuotojo migranto turko šeimos integraciją šioje valstybėje narėje. Taigi pagrindinis siekiamas tikslas yra sutvirtinti minėto šeimos nario, kuris šiuo momentu jau yra teisėtai integravęsis priimančiojoje valstybėje narėje, padėtį, suteikiant jam galimybę pačiam užsidirbti pragyvenimui atitinkamoje valstybėje ir nebepriklausyti nuo darbuotojo migranto (2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Dülger*, C-451/11, EU:C:2012:504, 38–40 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

69 Be to, atsižvelgiant į bendrą Sprendimu Nr. 1/80 siekiamą tikslą pagerinti darbuotojų turkų ir jų šeimų narių socialinę padėtį, kad būtų galima laipsniškai įgyvendinti laisvą judėjimą, konkrečiai to paties sprendimo 7 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta sistema siekiama sukurti palankias šeimos susijungimo priimančiojoje valstybėje narėje sąlygas (2012 m. kovo 29 d. Sprendimo *Kahveci*, C-7/10 ir C-9/10, EU:C:2012:180, 34 punktas).

70 Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos pirmos įtraukos aiškinimas, kurį pasiūlė Vokietijos vyriausybė ir pagal kurį tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėse bylose, vien tai, kad trejų metų laikotarpis, per kurį darbuotojas turkas nepertraukiamai dirbo samdomą darbą, neprasidėjo iškart po šeimos susijungimo momento, Turkijos piliečiai, kaip antai S. Ucar ir R. Kilic, negali remtis šioje nuostatoje įtvirtintomis teisėmis, yra pernelyg ribojantis, atsižvelgiant į šia nuostata siekiamą tikslą.

71 Be to, svarbu pažymėti, kad atitinkami šeimos nariai, kurie neatitinka Sprendimo Nr. 1/80 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų, bet kuriuo atveju neturi teisės įsidarbinti priimančiojoje valstybėje narėje, todėl jie negalėtų sutvirtinti savo padėties šioje valstybėje narėje, net jei ten teisėtai gyvena daugelį metų, yra iš esmės visiškai integravęsi ir nuo savo atvykimo į priimančiąją valstybę narę kartu gyveno su darbuotoju turku, būtent tuo laikotarpiu, kai šis pilietis nepertraukiamai bent trejus ar penkerius metus dirbo samdomą darbą, o tai neatitinka pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą siekiamo tikslo.

72 Vis dėlto nei iš pastarosios nuostatos teksto, nei apskritai iš Sprendimo Nr. 1/80 negalima daryti išvados, kad šio sprendimo autorių tikslas buvo neleisti tokios svarbios darbuotojų turkų grupės šeimos nariams pasinaudoti teisėmis, numatytomis šio sprendimo 7 straipsnio pirmoje pastraipoje.

73 Be to, primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Sprendime Nr. 1/80 numatytų Turkijos piliečių teisių įgyvendinimas nėra sąlygojamas priežasties, dėl kurios jiems iš pradžių buvo suteikta teisė atvykti ir apsigyventi priimančiojoje valstybėje narėje (2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimas *Altun*, C-337/07, EU:C:2008:744, 42 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

74 Šiuo požiūriu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Sprendimo Nr. 1/80 6 straipsnio 1 dalis skirta Turkijos piliečiams, kurie priimančiojoje valstybėje narėje turi darbuotojų statusą, tačiau pagal šią nuostatą nereikalaujama, kad jie į Sąjungą būtų atvykę kaip darbuotojai, todėl darbuotojo statusą jie gali būti įgiję jau atvykę į Sąjungą (šiuo klausimu žr. 2008 m. sausio 24 d. Sprendimo *Payir ir kt.*, C-294/06, EU:C:2008:36, 38 punktą).

75 Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, jog tam, kad atitinkamo darbuotojo turko šeimos narys įgytų teisę gyventi šalyje pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą, sąlyga dėl pastarojo darbuotojo turko priklausymo teisėtai darbo rinkai nebūtinai turi būti įvykdyta atitinkamo šeimos nario atvykimo į priimančiąją valstybę narę momentu ir per trejų ar penkerių metų laikotarpį, einantį iškart po šio momento.

76 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą byloje C-508/15 reikia atsakyti: Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmos pastraipos pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad pagal šią nuostatą teisė gyventi priimančiojoje valstybėje narėje suteikiama darbuotojo turko šeimos nariui, kuriam šeimos susijungimo tikslu buvo suteiktas leidimas atvykti į šią valstybę narę ir kuris atvykęs į šios valstybės narės teritoriją kartu gyveno su tuo darbuotoju turku, net jeigu bent trejų metų laikotarpis, kuriuo pastarasis darbuotojas priklausė teisėtai darbo rinkai, ėjo ne iškart po atitinkamo šeimos nario atvykimo į atitinkamą priimančiąją valstybę narę, o vėliau.

Dėl antrojo klausimo byloje C-508/15 ir klausimo byloje C-509/15

77 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą byloje C-508/15, nereikia atsakyti nei į antrąjį tos pačios bylos klausimą, nei į byloje C-509/15 pateiktą klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

78 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1980 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros 7 straipsnio pirmos pastraipos pirma įtrauka turi būti aiškinama taip, kad pagal šią nuostatą teisė gyventi priimančiojoje valstybėje narėje suteikiama darbuotojo turko šeimos nariui, kuriam šeimos susijungimo tikslu buvo suteiktas leidimas atvykti į šią valstybę narę ir kuris atvykęs į šios valstybės narės teritoriją kartu gyveno su tuo darbuotoju turku, net jeigu bent trejų metų laikotarpis, kuriuo pastarasis darbuotojas priklausė teisėtai darbo rinkai, ėjo ne iškart po atitinkamo šeimos nario atvykimo į atitinkamą priimančiąją valstybę narę, o vėliau.

Parašai.